

# XÂY DỰNG CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA GẮN VỚI BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN DU LỊCH TẠI LÀNG NGHỀ TRUYỀN THỐNG VẠN PHÚC (HÀ ĐÔNG – HÀ NỘI)

Hồ Thị Xuân Thanh  
Trường Đại học Lao động – Xã hội

**Tóm tắt:** Trong bối cảnh đô thị hóa và chuyển đổi cơ cấu kinh tế, việc phát triển công nghiệp văn hóa gắn với bảo tồn làng nghề truyền thống đang là xu hướng quan trọng tại các đô thị lớn. Thực tiễn Nghị quyết số 09-NQ/TU của Thành ủy Hà Nội về phát triển công nghiệp văn hóa tại phường Vạn Phúc, quận Hà Đông - nơi có làng nghề dệt lụa nổi tiếng hơn 1000 năm, chính quyền địa phương đã tích cực triển khai đồng bộ các giải pháp: quy hoạch hạ tầng, bảo tồn di tích, xây dựng thương hiệu sản phẩm và phát triển du lịch nhằm xây dựng Vạn Phúc trở thành điểm sáng trong phát triển công nghiệp văn hóa của cả nước nói chung và Hà Nội nói riêng.

**Từ khóa:** Công nghiệp văn hóa, làng nghề, Vạn Phúc, dệt lụa, phát triển bền vững.

## BUILDING CULTURAL INDUSTRY ASSOCIATED WITH PRESERVING AND DEVELOPING TOURISM IN VAN PHUC TRADITIONAL CRAFT VILLAGE (HA DONG - HANOI)

Ho Thi Xuan Thanh  
University of Labour and Social Affairs

**Abstract:** In the context of urbanization and economic restructuring, the development of cultural industry associated with the preservation of traditional craft villages is an important trend in large cities. In practice, Resolution No. 09-NQ/TU of the Hanoi Party Committee on the development of cultural industry in Van Phuc ward, Ha Dong district - where the silk weaving village is famous for more than 1000 years, the local government has actively and synchronously implemented solutions: infrastructure planning, relic preservation, product branding and tourism development to build Van Phuc into a bright spot in the development of cultural industry of the country in general and Hanoi in particular.

**Keywords:** Cultural industry, craft village, Van Phuc, silk weaving, sustainable development.

Nhận bài: 16/05/2025

Phản biện: 19/06/2025

Duyệt đăng: 23/06/2025

### I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Làng lụa Hà Đông hay Làng lụa Vạn Phúc (nay thuộc phường Vạn Phúc, quận Hà Đông, cách trung tâm Hà Nội khoảng 10 km) là một làng nghề dệt lụa tơ tằm đẹp nổi tiếng có từ ngàn năm trước. Trong không gian phát triển du lịch của Thủ đô Hà Nội, làng nghề dệt lụa Vạn Phúc nằm trong cụm du lịch Hà Đông và phụ cận (Quy hoạch phát triển du lịch Hà Nội đến năm 2020 và định hướng đến năm 2030) là khu vực tập trung nhiều làng nghề nổi tiếng của Hà Nội như mây tre đan - Phú Vinh, mộc - Thượng Mạo, rèn - Đa Sỹ... cùng nhiều di tích lịch sử như Chùa Trầm, chùa Trăm Gian... Việc phát triển công nghiệp văn hóa (CNVH) được coi là một hướng đi chiến lược nhằm nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia, đồng thời khai thác hiệu quả các giá trị truyền thống trong bối cảnh hội nhập. Đối với các làng nghề đô thị như Vạn Phúc (quận Hà Đông, Hà Nội), CNVH không chỉ là công cụ thúc đẩy kinh tế mà còn góp phần bảo tồn văn hóa, tạo sinh kế bền vững và nâng cao chất lượng sống của người dân.

### II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

#### 2.1. Tiềm năng phát triển CNVH ở Vạn Phúc

Pường Vạn Phúc hiện có trên 19.000 nhân khẩu, với làng nghề dệt lụa truyền thống đã được

ghi danh là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Bên cạnh đó, hệ thống di tích gồm 06 điểm và lễ hội truyền thống hàng năm tạo nên nền tảng quan trọng để phát triển CNVH trong hai lĩnh vực trọng điểm: du lịch văn hóa và thủ công mỹ nghệ...

#### 2.2. Kết quả thực hiện phát triển CNVH ở Vạn Phúc

Hội làng nghề dệt lụa Vạn Phúc phối hợp với Hợp tác xã dệt lụa Vạn Phúc đã tổ chức tuyên truyền, vận động các hội viên, thành viên của mình chủ động bám nghề, tăng sức sản xuất, sáng tạo để tạo ra các sản phẩm đặc thù, đa dạng thu hút được người tiêu dùng, có ý thức bảo vệ môi trường cho làng nghề, không chạy theo cái lợi trước mắt, phát triển làng nghề một cách bền vững.

#### \* Công tác tu bổ, tôn tạo các di tích

Trong nhiều năm qua, phường Vạn Phúc đã tham mưu, báo cáo Quận để bố trí kế hoạch vốn từ ngân sách nhà nước (của quận và của phường) và một phần kinh phí từ nguồn xã hội hoá do các tổ chức, đơn vị và cá nhân đóng góp để đầu tư tu bổ, tôn tạo di tích bị xuống cấp. Đến nay cơ bản các di tích xuống cấp trên địa bàn đã được đầu tư tu bổ, tôn tạo góp phần lưu giữ giá trị văn hóa truyền thống của địa phương. Đã hoàn thành

việc kiểm tra, đo đạc, đối chiếu và cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho Chùa, Đền Phương Cửi (Đền tổ nghề), đang hoàn thiện hồ sơ đề nghị cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất đối với Đình và Miếu.

**\* Công tác quy hoạch và đầu tư hạ tầng kỹ thuật làng nghề**

Trên cơ sở chủ trương của UBND thành phố Hà Nội, UBND phường Vạn Phúc đã tích cực phối hợp với Sở Quy hoạch - Kiến trúc cơ bản hoàn thành lập quy hoạch chi tiết bảo tồn, phát triển làng nghề truyền thống kết hợp du lịch tại Làng dệt lụa Vạn Phúc tỷ lệ 1/500 và phụ cận để trình UBND thành phố phê duyệt. Đồng thời Đảng ủy, chính quyền địa phương đã tập trung chỉ đạo đẩy mạnh quy hoạch tổng thể bảo tồn, phát triển làng nghề dệt lụa Vạn Phúc kết hợp du lịch gắn với việc khai thác các giá trị văn hóa, lịch sử truyền thống của địa phương. Tiếp tục tổ chức thí điểm phương án thay đổi phương pháp kinh doanh tại 03 tuyến phố đi bộ (phố Lụa, phố Hoa - sinh vật cảnh và phố đồ cổ - đồ xưa) vào tối thứ bảy và chủ nhật hàng tuần nhằm phát triển du lịch làng nghề, giải quyết lao động việc làm, nâng cao đời sống cho nhân dân, sẵn sàng khi quy hoạch được phê duyệt sẽ tiến hành đầu tư cơ sở vật chất, cơ sở hạ tầng kỹ thuật cho làng nghề để tổ chức phương án tuyến phố đi bộ đáp ứng yêu cầu theo quy định hiện hành.

Đã đầu tư cải tạo các tuyến giao thông nội bộ, khớp nối giao thông giữa các điểm tham quan mua sắm tại làng nghề, kết nối với các điểm tham quan di tích lịch sử văn hóa, di tích cách mạng, kháng chiến tại địa phương. Tại các tuyến đường đều có sơ đồ chỉ dẫn rõ ràng, dễ hiểu phục vụ du khách. Hệ thống vệ sinh công cộng đã cải tạo, chỉnh trang tạo thuận lợi, đảm bảo vệ sinh và mỹ quan đô thị, không gây ô nhiễm môi trường, duy trì tốt vệ sinh đường nội bộ xanh, sạch đẹp, tăng cường cây xanh bóng mát để cân bằng sinh thái với tuyến đường hoa, cây cảnh tại Phố lụa do Hội Người cao tuổi triển khai và duy trì. Hội Cựu chiến binh phường đã triển khai trang trí cây xanh, đèn lồng tại tuyến Ngõ 31 phố Lụa thành tuyến phố du lịch làng nghề nhằm kết nối giao thông giữa 03 tuyến phố nghề và phố Hoa sinh vật cảnh, Đồ cổ - đồ xưa.

**\* Công tác gắn kết di tích với du lịch văn hóa trên địa bàn**

Trên địa bàn phường Vạn Phúc có 06 di tích, 36 cơ sở cách mạng và 01 Lễ hội gắn với 03 di tích Đình, Chùa, Miếu. Lễ hội truyền thống Vạn Phúc với những nét đặc sắc của văn hoá làng, mang đậm bản sắc văn hoá dân tộc. Trên cơ sở Lễ

rước truyền thống, tiếp tục nghiên cứu, sáng tạo, đổi mới, bổ sung chương trình lễ hội phù hợp với phát triển du lịch làng nghề, vừa giới thiệu vừa thu hút khách du lịch tham gia vào các nội dung chương trình Lễ hội góp phần quảng bá những nét đẹp văn hóa, những sản phẩm tinh xảo của nghề dệt lụa Vạn Phúc - Hà Đông.

Hiện nay, giữa các điểm di tích trên địa bàn đã có sự kết nối, liên kết với nhau phục vụ nhu cầu văn hóa tâm linh và phát triển du lịch làng nghề. Tuy nhiên, việc khai thác các giá trị di sản văn hóa tại các hệ thống di tích trên địa bàn hầu hết chỉ dựa trên những giá trị sẵn có, hoạt động nhỏ lẻ, mà chưa nhận thức được hết vai trò và đóng góp lâu dài cũng như sự phát huy giá trị đặc biệt của các loại hình di sản văn hóa nói trên trong đời sống xã hội về cả vật chất lẫn tinh thần. Bản thân một bộ phận người dân cũng chưa nhận thức được hết ý nghĩa to lớn của công tác bảo tồn, phát huy giá trị các làng nghề truyền thống và di tích lịch sử - văn hóa để lưu giữ lại cho đời sau, điều này ảnh hưởng đến công tác quản lý, giữ gìn và phát huy giá trị các di sản văn hóa phục vụ cho phát triển kinh tế-xã hội của địa phương.

**\* Công tác gắn kết di tích với du lịch văn hóa trong nước**

Việc gắn kết du lịch với di tích hiện nay nhằm tạo ra những sản phẩm du lịch văn hóa, đây là việc làm cần thiết và luôn được duy trì để thu hút khách du lịch góp phần quảng bá hình ảnh, văn hoá dân tộc và phát huy các giá trị của di tích lịch sử- văn hóa đồng thời thúc đẩy phát triển kinh tế của địa phương. Trên cơ sở 02 tua du lịch của Sở Du lịch Hà Nội đến địa bàn phường (Vạn Phúc - Bát Tràng – Đường Lâm và Vạn Phúc - Thiên Đường Bảo Sơn - Chùa Tây Phương), UBND phường đã giao cho bộ phận văn hóa xây dựng 02 tuyến kịch bản đón tiếp, trong đó phải đảm bảo tiêu chí: Quảng bá sản phẩm và hình ảnh con người, quảng bá các giá trị của di tích lịch sử - văn hóa làng nghề và trải nghiệm thực tế.

Cụ thể: Tuyến 1: Di tích Chùa Vạn Phúc và Đền Tổ nghề - Thăm quan xưởng sản xuất - Trải nghiệm quy trình dệt lụa - Mua sắm tại phố nghề. Tuyến 2: Di tích Nhà lưu niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh - Miếu và Đình Vạn Phúc - Mua sắm tại phố nghề - Trải nghiệm ghép tranh lụa và thăm quan xưởng sản xuất.

**\* Công tác đào tạo, phát triển nguồn nhân lực nghề:** Phối hợp với Sở Công thương, Sở Du lịch, Phòng Kinh tế, Phòng Văn hóa và thông tin tổ chức tập huấn về văn hóa ứng xử, giao tiếp, bán hàng và ứng dụng bán hàng trực tuyến. Chỉ đạo

Hội làng nghề xây dựng kế hoạch tổ chức đào tạo nghề ngắn hạn, hỗ trợ khôi phục nghề dệt gấm đã bị thất truyền; Tiếp tục khuyến khích các nghệ nhân, thợ giỏi ứng dụng khoa học kỹ thuật trong việc sáng tác những mẫu hoa văn mới và sáng tạo các sản phẩm quà tặng đáp ứng nhu cầu thị trường. Tạo điều kiện cho các thợ giỏi, chủ doanh nghiệp, chủ cơ sở sản xuất tham gia hội chợ, tham quan, học tập kinh nghiệm ở những nước cũng có nghề truyền thống tương đồng nổi tiếng khác.

**\* Công tác đào tạo nguồn nhân lực phục vụ du lịch:** Hiện phường có 05 hướng dẫn viên du lịch tại điểm đã được Sở Du lịch bồi dưỡng, tập huấn và cấp chứng chỉ về phong cách giao tiếp, ứng xử với khách du lịch, trong đó có 01 công chức phường, 01 đoàn viên Thanh niên và 03 hội viên Hội làng nghề. Đoàn thanh niên phường đã thành lập và duy trì được đội hướng dẫn viên du lịch, tuy nhiên hoạt động chưa đáp ứng nhu cầu và điều kiện thực tế hiện nay.

**\* Công tác phát triển sản phẩm văn hóa làng nghề truyền thống địa phương**

Để phát triển sản phẩm văn hóa đáp ứng yêu cầu của CNVH, UBND phường đã phối hợp với các Sở, ban ngành của Thành phố và phòng ban chuyên môn của Quận trong việc xây dựng thương hiệu làng nghề trong đó tập trung vào các nội dung cơ bản gồm: Đào tạo, tập huấn kiến thức về xây dựng và quảng bá thương hiệu; đặt tên thương hiệu, thiết kế biểu tượng (logo) và hệ thống các dấu hiệu nhận diện thương hiệu tương ứng cho thương hiệu làng nghề, nhận biết dấu hiệu riêng trên từng sản phẩm. Tiếp tục tuyên truyền, vận động các cơ sở sản xuất kinh doanh duy trì việc dệt logo trên biên vải lụa đối với tất cả các sản phẩm do địa phương sản xuất trên địa bàn để khách hàng dễ nhận diện thương hiệu, từ đó giúp du khách có thể mua sắm đúng sản phẩm đạt tiêu chuẩn về chất lượng với giá thành như mong muốn.

Tổ chức và tham gia các hoạt động xúc tiến du lịch, quảng bá, giới thiệu về các sản phẩm làng nghề như: Lễ hội Quà tặng du lịch Hà Nội năm 2022 (do Sở Du lịch chủ trì), Lễ hội Du lịch Hà Nội năm 2022 và Lễ hội ẩm thực và du lịch làng nghề Hà Nội năm 2022 (do Trung tâm xúc tiến đầu tư, thương mại, du lịch thành phố Hà Nội chủ trì), Hội chợ triển lãm hàng lưu niệm Thủ đô năm 2022 (do Sở Công thương thành phố Hà Nội chủ trì), Hội chợ quốc tế Quà tặng hàng thủ công mỹ nghệ Hà Nội năm 2022 - Hanoi Gift show 2022 và Trang trí quảng bá làng nghề, phục vụ Seagame 31 tại Trung tâm Văn hóa và thông tin quận Hà

Đông,... Ngoài ra, một số đơn vị, công ty, cơ sở sản xuất kinh doanh trên địa bàn còn tham gia một số hoạt động thương mại và quảng bá sản phẩm tại các tỉnh ngoài Hà Nội và nước ngoài như: HTX Vụn Art có sản phẩm tham gia sự kiện Khám phá Việt Nam tại Sydney, Australia, trong khuôn khổ lễ kỷ niệm 77 năm Quốc khánh nước CHXHCN Việt Nam; tham gia trưng bày và phục vụ du khách trải nghiệm trong Không gian sáng tạo - phố đi bộ kết nối tại Công viên Thống Nhất, Phối hợp với Trung tâm Hoa Kỳ Hà Nội tổ chức một workshop ghép tranh Vụn Art nhân kỷ niệm ngày Bình đẳng Phụ nữ (26/8/2023), đón tiếp Phu nhân Thủ tướng Singapore, đoàn Phụ nữ Thủ đô Viêng Chăn - Lào đến thăm quan trải nghiệm ghép tranh lụa tại Trung tâm bảo tồn và phát triển làng nghề Vạn Phúc...

**\* Công tác phối hợp thực hiện nhiệm vụ, thông tin hai chiều giữa các phòng ban, đơn vị quận với phường và các bộ phận trong phường**

Với các phòng, ban chuyên môn của Quận: UBND phường đã nhận được sự hướng dẫn, phối hợp của các phòng ban chuyên môn của Quận ủy - UBND quận trong việc tham gia các hoạt động quảng bá, xúc tiến thương mại; hỗ trợ Phường xây dựng thương hiệu làng nghề trong đó tập trung vào các nội dung cơ bản gồm: Đào tạo, tập huấn kiến thức về xây dựng và quảng bá thương hiệu; đặt tên thương hiệu, thiết kế biểu tượng (logo) và hệ thống các dấu hiệu nhận diện thương hiệu; hỗ trợ duy trì Website riêng của làng nghề để giới thiệu quảng bá sản phẩm làng nghề và các di tích lịch sử văn hóa của địa phương; phối hợp với Phường lập hồ sơ đề nghị Sở Du lịch đưa làng nghề dệt lụa Vạn Phúc vào bản đồ mua sắm, bản đồ du lịch Hà Nội và các ấn phẩm khác của ngành du lịch Hà Nội; Hỗ trợ hoạt động quảng bá, giới thiệu và chuyển tải các thông tin về làng nghề và di tích bằng các hoạt động ghi hình bằng giao diện ảnh 360°; Hỗ trợ trong việc tiếp đón các đoàn khách ngoại giao trong nước và Quốc tế đến thăm quan, giao lưu, tìm hiểu văn hóa - lịch sử làng nghề...

Với các ban ngành, đoàn thể, bộ phận chuyên môn phường nhằm hướng tới mục tiêu xây dựng phường Vạn Phúc trở thành làng nghề - làng du lịch tiêu biểu của Thành phố Hà Nội. Mỗi ban ngành đều có vai trò và vị trí nhất định trong đó Hợp tác xã dệt lụa và Hội làng nghề dệt lụa: là những đơn vị nòng cốt trong việc huy động mọi nguồn lực để tổ chức và tham gia mọi hoạt động liên quan đến trong việc bảo tồn và phát triển làng nghề. Các bộ phận chuyên môn của phường: Là bộ phận chủ đạo tham mưu cho Đảng ủy - UBND

phường xây dựng kế hoạch triển khai các chương trình, đề án bảo tồn, phát triển làng nghề, phát triển du lịch. Ban quản lý di tích phường: Là đơn vị chủ đạo tham mưu cho Đảng ủy -UBND phường trong việc bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn; hỗ trợ và phối hợp với các đơn vị chuyên môn trong việc tuyên truyền nâng cao nhận thức cho cộng đồng nhằm đạt được sự đồng thuận tích cực của các tầng lớp nhân dân vào công tác quản lý, bảo tồn, phát huy giá trị di tích. Các đoàn thể phường: Đã phối hợp với các bộ phận chuyên môn trong việc tuyên truyền, quảng bá về lịch sử - văn hóa làng nghề. Tham gia và tổ chức các hoạt động văn hóa - văn nghệ phục vụ cho quảng bá du lịch làng nghề như: Hội Cựu chiến binh, hội Người cao tuổi, Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ là những nòng cốt trong hoạt động văn nghệ và trò chơi dân gian, hỗ trợ đón tiếp và hướng dẫn khách du lịch thăm quan làng nghề.

### III. KẾT LUẬN

1. Hiện nay, tốc độ đô thị hóa tăng nhanh, tình hình dịch bệnh tiềm ẩn phức tạp dẫn đến nguồn nguyên liệu giảm, giá cả ngày một tăng, hàng không bán được, năng xuất lao động giảm nhiều người bỏ nghề đi tìm việc khác... Mặt khác dự án quy hoạch tổng thể làng nghề chưa được phê duyệt dẫn đến nhân dân nảy sinh tư tưởng chuyển đổi nghề nghiệp dẫn đến nguồn lao động làm nghề ngày càng hạn chế và thu hẹp. Một số hộ kinh doanh không thể đầu tư cải tạo cơ sở sản xuất kinh doanh đáp ứng xu thế phát triển mới, có những cơ sở phải giải thể, bỏ nghề do doanh thu thấp không đủ chi phí - đây chính là một trong những nguyên nhân lớn ảnh hưởng đến tiến độ, chất lượng sản phẩm du lịch văn hóa và ảnh hưởng đến tốc độ phát triển CNVH tại địa phương.

2. Chưa làm tốt công tác đầu tư quy hoạch hạ tầng nhằm kết nối các di tích phục vụ phát triển du lịch trên địa bàn. Một số di tích có giá trị lịch sử văn hóa cao như: Nhà lưu niệm Chủ tịch Hồ Chí

Minh, Miếu Vạn Phúc chưa thu hút được khách du lịch khi đến thăm quan làng nghề do chưa kết nối giao thông và chưa có các hình thức thu hút khách du lịch giữa các điểm di tích. Mặt khác, một nguyên nhân khác nữa là chưa có phương pháp đổi mới, sáng tạo trong sản phẩm du lịch văn hóa về tìm hiểu các giá trị văn hóa truyền thống tại các điểm di tích để thu hút giới trẻ tham gia.

3. Vấn đề vệ sinh môi trường, cảnh quan làng nghề cũng chưa được đảm bảo, vẫn còn tình trạng tùy tiện để xe lấn chiếm lòng đường, vỉa hè mất mỹ quan đô thị, các phân khu chưa được trật tự, bố trí ngăn nắp, không có bãi gửi xe đáp ứng nhu cầu thăm quan của khách du lịch.

4. Thực trạng quản lý chất lượng sản phẩm lụa tại làng nghề còn tồn tại nhiều vấn đề bất cập. Điều này là do chất lượng nguyên liệu chưa ổn định; công tác đào tạo, truyền nghề chưa triển khai hiệu quả; sự bê tắc trong khâu tiêu thụ và quảng bá hình ảnh du lịch của làng nghề.

5. Sự xuất hiện tràn lan của mặt hàng lụa Trung Quốc đang đe dọa đến vị thế của thương hiệu của lụa Vạn Phúc. Nguy hiểm hơn, nhiều tổ chức, cá nhân đưa sản phẩm ngoài vào giả danh lụa Vạn Phúc để bán ngay trong làng lụa hoặc tiêu thụ ra thị trường bên ngoài. Điều này đã làm giảm uy tín của thương hiệu lụa Vạn Phúc trong tâm trí khách hàng, làm sụt giảm lưu lượng khách du lịch đến với Vạn Phúc, đồng thời đây cũng là một thách thức đối với công tác quản lý thương hiệu của làng nghề Vạn Phúc.

6. Đội ngũ cán bộ HTX dệt lụa Vạn Phúc, Hội làng nghề dệt lụa Vạn Phúc và nhất là cán bộ Ban Quản lý di tích phường đa số là người cao tuổi, lực lượng trẻ đa số là cán bộ chuyên môn phường, các thành viên trẻ trong cộng đồng dân cư còn ít, việc tiếp cận những khoa học, công nghệ mới còn hạn chế nên ảnh hưởng đến việc xây dựng, sáng tạo và đổi mới các sản phẩm du lịch văn hóa, từ đó ảnh hưởng đến việc triển khai thực hiện CNVH trên địa bàn.

### TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Thành ủy Hà Nội (2022), *Nghị quyết số 09-NQ/TU ngày 22/2/2022 về phát triển công nghiệp văn hóa trên địa bàn Thủ đô giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*.
2. UBND phường Vạn Phúc (2023), *Báo cáo kết quả thực hiện Nghị quyết số 09-NQ/TU trên địa bàn phường Vạn Phúc*.
3. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2023), *Quyết định số 476/QĐ-BVHTTDL ngày 6/3/2023 về việc công nhận nghề dệt lụa Vạn Phúc là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia*.
4. Sở Du lịch Hà Nội (2022), *Tổng kết hoạt động quảng bá du lịch làng nghề và chương trình phát triển du lịch nội đô*.
5. Tạp chí Lao động và Xã hội (nhiều năm), *Các số chuyên đề về phát triển kinh tế làng nghề và công nghiệp văn hóa*.